

Posudek oponenta dizertační práce

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta	Pedagogická
Studijní program	Pedagogika
Studijní obor	Pedagogika

Uchazečka
Název práce

PaedDr. Stanislava Jonáková
Projektování jazykového kurikula v bakalářských studijních programech na českých technických fakultách

Oponentka
Pracoviště

doc. PhDr. Jana ONDRÁKOVÁ, Ph.D.,
Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové

Text posudku

Téma dizertační práce PaedDr. Stanislavy Jonákové je v současnosti velmi aktuální a dosud nebylo souhrnně pojato v žádné publikaci, odborná veřejnost se měla možnost s touto problematikou seznamovat pouze ojediněle a nesystematicky. Jak autorka sama podotýká, nebyla dosud ani vytvořena definice pojmu „fakulta technického zaměření“ (str. 78). Autorka se zvoleným tématem zabývala neobyčejně důkladně a precizně s velkou znalostí dané problematiky, její práce obsahuje celkem 175 číslovaných stran a 50 stran nečíslovaných příloh. O tom, že se autorka inovaci kurikulů věnuje intenzivně a dlouhodobě, svědčí rovněž přehled její vlastní publikační činnosti čítající 26 titulů (v některých případech ve spoluautorství).

Práce se člení na abstrakt (český a anglický), obsah, úvod a šest částí (Vysokoškolské vzdělávání v Evropě, Jazyková politika v Evropě, Teorie kurikula, Jazykové kurikulum, Empirický výzkum, Výsledky výzkumných šetření a diskuse), následuje závěr, anglické summary, seznam literatury, přehled vlastní publikační činnosti, seznam tabulek, grafů a příloh a ukázky příloh.

První čtyři kapitoly jsou zaměřeny čistě teoreticky a jsou pro cizojazyčnou výuku významné z důvodu precizně vypracovaného přehledu vývoje vysokoškolského vzdělávání v Evropě a formulace jeho typů včetně kladů a záporů (elitní x masové x univerzální vysoké školství) a charakteristiky procesu vytváření vysokoškolského vzdělávání v evropském prostoru. Rovněž kapitola, zabývající se jazykovou politikou v Evropě, je z hlediska výuky cizích jazyků na vysoké škole velmi důležitá, neboť dokladuje jazykovou politiku Evropské unie, Rady Evropy a následně její implementaci do státní jazykové politiky České republiky v oblasti terciálního vzdělávání. Vzhledem k tomu, že autorka čerpá z cizojazyčných zdrojů (anglicky psaných), uvádí ve své práci spolu s českým termínem důsledně také anglickou terminologii, což pokládám za další pozitivní přínos této práce.

Ve třetí kapitole nejprve autorka vymezuje definici pojmu kurikulum a popisuje jeho dimenze (ideovou, obsahovou, metodickou, organizační, formy existence, filozofické základy a zásady tvorby, zaměření na vymezené cíle nebo na činnost). Zvláštní pozornost pak věnuje jazykovému kurikulu, o kterém pojednává v kapitole 4, zejména se zabývá faktory ovlivňujícími projektování jazykového kurikula na vysoké škole. Vzhledem k profesní specializaci autorky se práce zaměřuje na cizí jazyk pro specifické účely, tedy ne na lingvistické studium, ale na neoborové studium anglického jazyka, které je typické pro fakulty

technického zaměření. V této kapitole také blíže specifikuje pojmy syllabus, výukové materiály a metody, roli hodnocení v procesu učení cizích jazyků.

Zatímco na první čtyři části lze pohlížet jako na teoretické, pátá část je zaměřena na empirický výzkum, jenž je ovšem nejprve teoreticky zdůvodněn (východiska výzkumu, výzkumné cíle, výzkumné otázky, výzkumné metody, popis předvýzkumu, zdůvodnění výběru fakult technického zaměření v České republice, charakteristika základního souboru a metodologie dotazníkových šetření). Zajímavé jsou pasáže týkající se tvorby dotazníků. Chvályhodné je, že všechny verze svých dotazníků autorka nejprve v tzv. pilotáži podrobila oponentuře kolegů na svém pracovišti a jejich připomínky do jednotlivých verzí dotazníků zapracovala. Úvodní pilotáž probíhala za její osobní účasti, což zajišťovalo okamžitou zpětnou vazbu mezi ní a dotazovanými ohledně srozumitelnosti jednotlivých položek dotazníku. Konečnou verzi pak distribuovala mezi respondenty. Návrhovitost dotazníků je úctyhodná a zjištěné údaje mohou být považovány za spolehlivé (i když si sama autorka uvědomuje možnost ovlivnění jednotlivých výpovědí např. praktickými zkušenostmi z konkrétní výuky u některých respondentů).

Velmi bohatá je užitá literatura, obsahující kromě českých rovněž anglicky psané tituly. Pokud jde o vypracování seznamu literatury, struktura této části dizertační práce není vhodná. Kromě knižních a časopiseckých titulů jsou zde obsaženy také webové adresy. Lépe by vyhovovalo označení této části „Seznam zdrojů“ dále členěný na „Literaturu“ a „Internetové zdroje“. V této souvislosti je třeba zmínit také odebrání tzv. hyperlinků (internetových odkazů), aby vytištěný text nebyl vyznačen modře.

Text dizertační práce se vyznačuje svěžím jazykem, jeho sdělnost je podpořena 12 tabulkami. Práce je napsána kultivovaně, neobsahuje překlepy a chyby. Rovněž návaznost jednotlivých částí je logická a důmyslně propracovaná. Výsledky dotazníkových akcí autorka ilustruje pomocí grafů, které dále slovně popisuje. V některých případech autorka výsledky grafů nečekaně sumarizuje a popisuje souhrnně (např. u grafu č. 46, str. 126-127 - Spolupráce tvůrců kurikula s vybranými aktéry v procesu edukace odpovědi „spíše vysoká“, 40 %, a „velmi vysoká“, 47 %, komentuje výsledným počtem 87 %), někdy slovně popisovaný detail z grafu nevyplývá (graf č. 52, str. 133 – popisovaný údaj 20 % pro zařazení Evropského jazykového portfolia do kurikul nelze z grafu odvodit).

Na konci práce jsou jako přílohy zveřejněny autorkou sestavené dotazníky včetně vývojové geneze (původní verze dotazníku užitá v pilotáži i upravená konečná verze).

Celkově svědčí dizertační práce o vysoké erudici autorky v dané problematice. Dizertace splnila stanovený cíl, zvolené metody byly vybrány uvážlivě a zodpovědně. Zjištěné údaje a autorkou vyvozené závěry přinášejí zajímavé informace vztahující se k neoborové jazykové výuce na vysokých školách a jsou prvními takto obsáhle pojatými údaji týkající se dané problematiky. Předností práce jsou rovněž výstižné sumarizační tabulky, které přehledně porovnávají názory respondentů a reálného stavu. Na konci práce pak autorka vyjadřuje přání, „aby prezentovaná práce napomohla ke zkvalitnění nově vznikajících či modifikovaných jazykových kurikul v rovině programové, což by mělo zajistit pozitivní vliv na celkový průběh jazykových kurzů a přispělo k získání určité úrovně jazykové kompetence studentů.“ V této souvislosti se jeví jako další možnost pro zdokonalení kurikul výuky cizího jazyka pro specifické účely (tzv. odborného jazyka) větší spolupráce s katedrami konkrétních odborných předmětů, kterou autorka zmiňuje jen letmo.

Závěr

Dizertační práce PaedDr. Stanislavy Jonákové „Projektování jazykového kurikula v bakalářských studijních programech na českých technických školách“ *splňuje* požadavky standardně kladené na dizertační práce v oboru Pedagogika.

V Hradci Králové dne 25.11.2013

doc. PhDr. Jana Ondráková, Ph.D.
Pedagogická fakulta UHK